

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. aprila 2014

OBVESTILO

V severovzhodni Sloveniji in na Ptujsko Dravskem polju je na začetku vegetacijskega obdobja že primanjkovalo vode v tleh. Zgodnje sajeno zelenjavo je bilo že potrebno namakati. Spomladanske stresne razmere so na plitvih in zbitih tleh povzročile neugodne rastle razmere za ozimine. Nekatere so prehitro zaključile razrast in prešle v fenološko fazo klasenja. Povsod po Sloveniji pa zbuja skrb prezgodnje cvetenje sadnega drevja. Če se bo ohladilo in bodo temperature zraka padle pod kritične vrednosti je tveganje za pozebo izjemno veliko.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Nadpovprečne temperature zraka so bile prisotne tudi v prvi aprilski dekadi. Na karti povprečnih dekadnih temperatur zraka je vidno odstopanje do 3 °C na Obali in v Slovenski Istri ter povečevanje odstopanja proti notranosti države. V večjem delu države je bilo odstopanje do 4 °C, v osrednji Sloveniji in v večjem delu vzhodne Štajerske tudi več.

V nižinskih predelih celotne zahodne Slovenije, Koroške in severnega dela Štajerske je bilo več kot 60 sončnih ur, proti zahodu pa se je vrednost zniževala do 50 ur. Po deležu sončnih ur glede na dolgoletno povprečje so z več kot s 130 % prednjačila področja severozahodne in Osrednje Slovenije ter Koroška. Delež se je najhitreje zmanjševal proti jugu in vzhodu države, na ptujskem ni dosegel povprečne vrednosti.

V večjem delu Primorske, Gorenjske, z izjemo visokogorja ter v splošnem severnega robu države, je bilo padavin manj kot 20 mm. Njihova količina se je povečevala proti jugu in vzhodu. Največ dežja je padlo na Dolenjskem, več kot 30 mm, na območju Krškega več kot 40 mm, kjer je bil tudi delež padavin največji, nad 160 %. Razpon deležev padavin glede na dolgoletno povprečje je bil zelo velik. Dolgoletnega povprečja padavine niso dosegale v vzhodni polovici države, na Koroškem in deloma na severnem robu države. Njihov delež je bil v severozahodnem delu Slovenije ter v večjem delu Koroške celo manjši od 40 %.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Povprečne dekadne vrednosti izhlapevanja so se gibale od 2,4 do 2,9 mm. Najvišje dnevne vrednosti so bile v nižinskem svetu večje od 3 mm in so se v najtoplejših dnevih že povzpelle do 4 mm.

STANJE RASTLIN

V severovzhodni Sloveniji in Podravju so kmetijska tla že precej izsušena, sajena zgodnje zelenjave, kot so čebula, spomladansko zelje in prva solata je bilo že potrebno namakati. Ozimna pšenica je v fazi bilčenja in je trenutno v dobrem stanju, razen na površinah, kjer je struktura tal degradirana, zaradi občasnega zastajanja vode, suše ter predvsem neprimerne obdelave tal. Ječmen na takih tleh je prezgodaj, ko še ni dosegel primerne končne višine, že prešel v klasenje. Po vsej verjetnosti je prezgodnje klasenje posledica stresnih razmer zaradi previsokih temperatur zraka v zgodnji pomladi oziroma v času razrasti in sočasnega pomanjkanja vode v tleh. Oljna repica že cveti. Druge kmetijske površine so večinoma že pripravljene za setev koruze, ki se je ob koncu dekade, razmeroma zgodaj, že pričela. Trenutno je zaloga vode v površinskem sloju tal pod nivojem rastlinam lahko dostopne vode. Zadnje padavine so stanje le kratkotrajno izboljšale. Ugodnejše so temperaturne razmere (blizu optimalnih, 15 °C) vendar je tveganje poslabšanja zaradi zgodnosti setve precejšnje.

Travinje na intenzivnih travnikih in njivskih površinah je prav tako že v fazi latenja, ko je primerno za travno silažo. Travnna ruša na negojenih travnikih pa zaradi pomanjkanja vode v tleh nekoliko zaostaja v razvoju, kljub temu je po zadnjih padavinah opaziti precejšen porast trave.

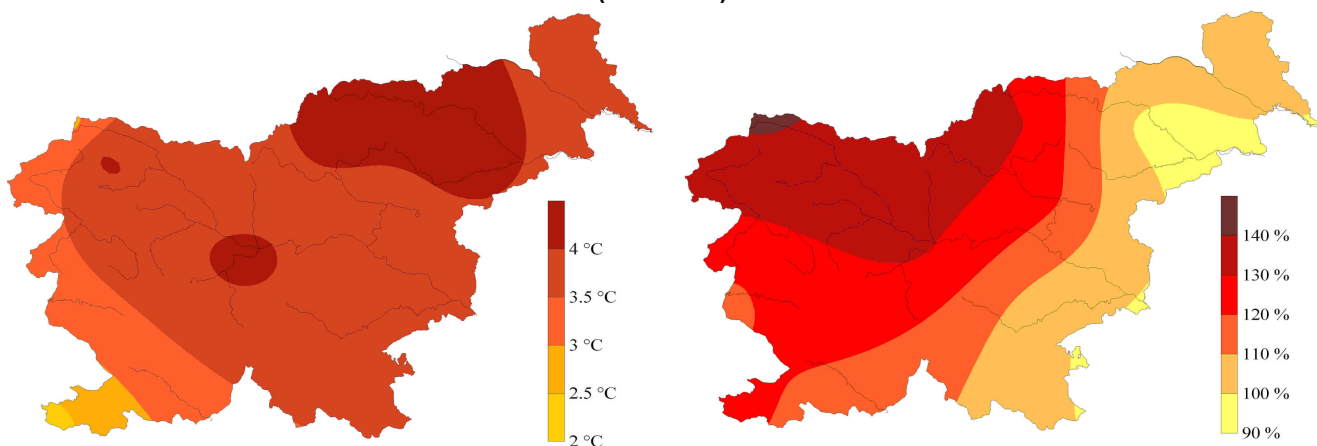
Podobno je tudi na celjskem, kjer je zaloga vode v tleh nekoliko boljša kot na osrednjem Štajerskem. Priprava tal za setev koruze še poteka, podobno tudi drugod po Sloveniji, razen na vipavskem, kjer setev tudi že poteka. Povsod po Sloveniji je opaziti vsaj tri tedne prezgodnje cvetenje večine sadnih vrst. Celo v bolj izpostavljenih predelih in marsikje na notranjskem so zacvetele že jabolane, ki so zadnje med sadnimi vrstami. Nevarnost pozebe je izjemno velika.

VODNA BILANCA

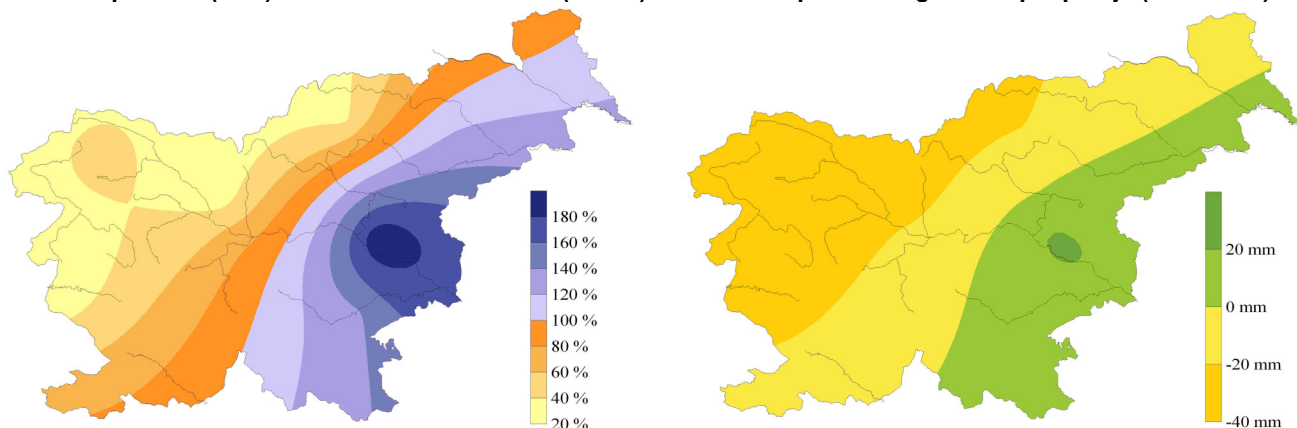
Kumulativna vodna bilanca obdobja mirovanja rastlin, ki se je po šest mesečnem obdobju zaključilo 31. marca, je bila po vsej državi pozitivna. Najnižja je bila na severovzhodu države, okrog 180 mm, na vzhodnem Štajerskem 250 mm, na Dolenjskem in zahodnem Štajerskem nad 400 mm, na Koroškem nad 500 mm, v Osrednji Sloveniji nad 600 mm, v Vipavski dolini celo več kot 800 mm, medtem ko je bila na Obali okrog 340 mm. Vodna bilanca prve aprilске dekade pa je bila po podatkih glavnih meteoroloških postaj rahlo pozitivna le v Celju in v Novem mestu.

Odklon temperature zraka (levo) in delež ur sončnega obsevanja (desno) v 1. dekadi aprila 2014 glede na povprečje (1971-2000)

Delež padavin (levo) in odklon vodne bilance (desno) v 1. dekadi aprila 2014 glede na povprečje (1971-2000)

NOVICE

Dekadne biltene stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji lahko spremljate na spletnih straneh Agencije RS za okolje: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/agromet/recent/wb/currentyear/>.

Agrometeorološki in meteorološki podatki so na voljo na Vremenskem portalu: <http://meteo.arso.gov.si/> na podstrani Agrometeorologija.

Dnevne podatke o stanju in temperaturah tal izmerjenih v globini 5 in 10 cm za nekaj meteoroloških postaj v Sloveniji lahko spremljate na spletnih straneh Agencije RS za okolje (<http://www.arso.gov.si/vreme/napovedi%20in%20podatki/> zavihek **Agrometeorološki podatki v sliki**).

Na voljo je tudi slikovni prikaz dnevnega poteka temperature tal v globini 10, 20 in 30 cm (vrednosti izmerjene na izbranih avtomatskih meteoroloških postajah).

V zavihku **Agrometeorološki podatki v besedi** so na voljo tudi podatki o količini padavin, izhlapevanju in stanju vodne bilance za pretekli dan, pretekli teden in tekoče vegetacijsko obdobje.